

KF Legal

© Creative Commons

Novinky energetické legislativy

září 2024

Oblasti energetiky a podpory obnovitelných zdrojů energie se v KF Legal věnujeme dlouhodobě a s vysokou mírou odbornosti. Uvědomujeme si, že legislativní změny mohou mít pro Vás zásadní význam, a proto Vám přinášíme přehled těch nejzásadnějších změn z posledního měsíce.

Novinky energetické legislativy za září 2024 se týkají zejména:

- ❖ legislativního procesu k přijetí „Lex OZE III“;
- ❖ novely zákona o cenách;
- ❖ návrhu metodiky cenové regulace ERÚ;
- ❖ nového systému emisních povolenek (ETS 2).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU [„směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou“]

Zákon, kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony [„novela zákona o cenách“]

Zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů [„zákon o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů“]

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/959 ze dne 10. května 2023, kterou se mění směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a rozhodnutí (EU) 2015/1814 o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů [„směrnice ETS 2“]

Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon [„atomový zákon“]

Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů [„zákon o POZE“]

Lex OZE III projednává Poslanecká sněmovna, Hospodářský výbor se zabýval pozměňovacími návrhy

Novelu energetického zákona „Lex OZE III“ ve středu 26. září 2024 projednal Hospodářský výbor Poslanecké sněmovny, který se zabýval řadou pozměňovacích návrhů. Následovat bude projednání návrhu ve druhém čtení.

Primárním cílem novely bylo dle předkladatele, Ministerstva průmyslu a obchodu, dokončit transpozici směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou. Transpoziční lhůta přitom končila již v lednu roku 2021.

Hlavní instituty, které Lex OZE III přináší jsou **akumulace (ukládání) a agregace flexibility**. Akumulace znamená možnost ukládat přebytečnou elektřinu (zejména pomocí bateriových úložišť) a využít ji později. Flexibilitu je přitom třeba chápat jako schopnost zvyšovat či snižovat dodávku či odběr v reakci na kolísání cen a poptávku po elektřině. Její zavedení by tak mělo provozovatelům i uživatelům soustavy podstatně ušetřit náklady. Agregace flexibility by pak měla umožnit slučování flexibility v malých hodnotách od různých poskytovatelů flexibility do obchodně a tržně využitelných bloků. Jedná se tedy v podstatě o sdružení výrobců a odběratelů do skupiny, v rámci které bude zvýšením výroby či spotřeby možné reagovat na nedostatek nebo přebytek elektřiny v soustavě. **Akumulace v bateriových úložištích či agregace energetických zdrojů do propojeného bloku již v současnosti fungují, nicméně bez odpovídající právní úpravy**. Lex OZE III má proto stanovit podmínky jejich činnosti. Nově se bude jednat o činnost podléhající licenci vydané Energetickým regulačním úřadem.

Další změnou, kterou má novela přinést, je zavedení tzv. indexu zajištění obchodníka. Index zajištění obchodníka představuje procentní podíl elektřiny nebo plynu, jejichž dodávku má obchodník smluvně zajištěnou pro období nejbližších 36 kalendářních měsíců, ve vztahu k množství elektřiny nebo plynu, které má daný obchodník s elektřinou či plynem dodat spotřebitelům a podnikajícím fyzickým osobám v tomto období na základě sjednaných smluv s pevnou cenou dodávky elektřiny nebo plynu. Novela má přinést také zpřísnění podmínek udělování licencí na obchod s elektřinou nebo obchod s plynem pro subjekty, které se v minulosti profilyovaly na trhu jako problematické (jde především o případy kvalifikovaných úpadkových situací nebo subjekty, u nichž nastala některá ze skutečností vedoucích k zahájení dodávky poslední instance). Překážkou pro udělení licence má nově být i personální propojení žadatele s takovým dodavatelem.

Při poslední schůzi hospodářského výboru byla projednána také řada **pozměňovacích návrhů**. Diskutovalo se například o nastavení **limitu pokuty**, kterou lze uložit zákazníkovi za **předčasné ukončení smlouvy** na dobu určitou s cenovou fixací. Původní návrh počítal s limitem ve výši maximálně 20 % z částky za neodebrané energie, hospodářský výbor se ovšem nakonec shodl na **zvýšení limitu na 40 %**.

Předmětem diskuse mělo být také zavedení tzv. **kapacitních mechanismů**, které by umožnily ERÚ nařídit nouzový provoz elektráren, přičemž výrobci by měli právo na kompenzaci za takto vyrobenou elektřinu. O podobě tohoto návrhu se pravděpodobně bude ještě jednat ve druhém čtení, kde mají být předloženy další pozměňovací návrhy týkající se kapacitních mechanismů.

Předpokládaná účinnost Lex OZE III je stanovena na 1. ledna 2025, avšak vzhledem k tomu, že má teprve proběhnout druhé čtení v Poslanecké sněmovně, není jisté, zda se celý legislativní proces stihne dokončit do konce roku 2024. Stav projednání sněmovního tisku lze aktuálně sledovat na webových stránkách Poslanecké sněmovny: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=656>.

Novela zákona o cenách

Komplexní novela zákona o cenách, která si kladla za cíl hlavně odstranění případů, ve kterých se zbytečně překrývá působnost jednotlivých cenových orgánů, nabyde účinnosti 1. ledna 2025. Novela je podstatná i v oblasti energetiky, neboť i Energetický regulační úřad je cenovým orgánem, na který se zákon o cenách vztahuje. Novelou zároveň dojde k určitým terminologickým změnám v energetickém zákoně.

Podstatnou změnou, kterou novela přináší, je **změna právní formy dosavadních cenových rozhodnutí**. Ta budou nově vydávána formou opatření obecné povahy, nikoliv formou právního předpisu, jak tomu bylo doposud. Také budou nově označeny jako cenové výměry. Hlavním důsledkem této změny je, že cenové výměry budou nově podléhat soudnímu přezkumu podle soudního řádu správního, předkladatelé rovněž počítají s tím, že jednotlivé případy cenové regulace bude nutné díky uvedené změně v širší míře odůvodňovat.

Dále dochází k novému vymezení kompetencí ERÚ a Státní energetické inspekce. Konkrétně dojde k **vynětí cenové kontroly u cen v oblasti podpory výroby energie z obnovitelných zdrojů, druhotných zdrojů nebo kombinované výroby elektřiny a tepla z kompetence ERÚ**. Tato činnost bude napříště svěřena Státní energetické inspekci. Mělo by tím dojít k odstranění nežádoucí dvojkolejnosti kontrol.

Nenápadnou, ale podstatnou změnou bude také nově stanovená povinnost cenových orgánů poskytovat Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) na jeho vyžádání informace, které cenové orgány získaly při své činnosti. ÚOHS následně bude moci data od cenových orgánů využít pro potřeby dozorových pravomocí. ÚOHS naopak informace ze svých šetření v oblasti hospodářské soutěže nebo významné tržní síly bude na vyžádání poskytovat ostatním cenovým orgánům.

ERÚ zveřejnil návrh metodiky cenové regulace pro VI. regulační období

Energetický regulační úřad zveřejnil návrh metodiky cenové regulace pro VI. regulační období, tj. pro roky 2026 až 2030.

Metodika stanovuje základní pravidla, kterými se v daném regulačním období bude řídit hospodaření regulovaných společností v energetice, tj. provozovatelů přenosové a přepravní soustavy, distribučních soustav, operátora trhu (OTE), Elektroenergetického datového centra (EDC), povinně vykupujících a dodavatelů poslední instance.

Nová pravidla mají dle ERÚ odpovídat potřebě transformace energetiky, mají reflektovat příklon k obnovitelným zdrojům energie a decentralizaci energetiky. To vše vyžaduje značné investice a ostatně i ERÚ označil návrh metodiky za proinvestiční.

ERÚ tak například zavede **motivační bonus**, kdy budou regulované společnosti muset plnit řadu konkrétních investičních cílů (například v podobě dodatečných

investic do efektivnějšího provozu soustav), přičemž jejich splnění umožní distributorům energií zvýšení ziskovosti.

Návrh metodiky předpokládá **zvýšení sazby váženého průměrného nákladu kapitálu (WACC)**, což je parametr určující povolenou míru hrubé ziskovosti energetických distributorů. Jeho sazba má vzrůst ze současných 6,54 % pro elektroenergetiku a 6,43 % pro plynárenství na 6,9 % pro oba sektory. Výše uvedený motivační bonus sazbu navíc zvyšuje o jeden procentní bod. Tato změna tudíž může představovat riziko pro spotřebitele, protože by mohla vést ke zvýšení plateb za distribuci energie.

Návrh metodiky je dostupný na webových stránkách ERÚ: <https://eru.gov.cz/navrh-metodiky-cenove-regulace-pro-regulacni-obdobi-2026-2030>.

Veřejnost může k návrhu **do 20. listopadu 2024 zasílat připomínky**, jejichž veřejné projednání proběhne do 20. prosince 2024. Účinnosti by metodika měla nabýt k 1. lednu 2026.

Novela zákona o emisních povolenkách a zavedení systému ETS 2

Poslanecká sněmovna ve druhém čtení projednala novelu zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Součástí návrhu je mimo jiné problematika rozdělení výnosů z emisních povolenek. Podle návrhu má být hlavním příjemcem výnosů Státní fond životního prostředí, část příjmů si rozdělí také MPO a Ministerstvo životního prostředí. Návrh ovšem čelí kritice a ve třetím čtení má být vedle pozměňovacích návrhů projednán také návrh na jeho zamítnutí.

Předmětem kritiky je především **absence zavedení nového systému emisních povolenek „ETS 2“**. Směrnice ETS 2 rozšiřuje emisní povolenky také na **spotřebu fosilních paliv v osobní dopravě a vytápění budov**. Obchodování s emisními povolenkami má podle ní probíhat stejně, jako tomu je v dosavadním systému „ETS 1“ zatěžujícím těžký průmysl a energetiku. Zavedením systému ETS 2 se nicméně povinnost nakupovat emisní povolenky rozšiřuje také na **distributory paliv**, jako jsou čerpací stanice a plynárenské společnosti.

Povinnými osobami v rámci ETS2 mají být následující subjekty:

- ❖ držitelé **povolení k provozování daňového skladu** nebo povolení oprávněného příjemce u daně z minerálních olejů, kteří uvádějí kapalná paliva do volného daňového oběhu nebo je sami spotřebovávají,
- ❖ držitelé **povolení k nabytí plynu bez daně**, kteří dodávají plynná paliva konečnému spotřebiteli nebo je sami spotřebovávají a
- ❖ držitelé **povolení k nabytí pevných paliv bez daně**, kteří dodávají pevná paliva konečnému spotřebiteli, nebo je sami spotřebovávají.

Česká republika byla povinna směrnici ETS 2 implementovat **do 30. června 2024**, k tomu však prozatím nedošlo a není známo, že by odpovídající právní úprava byla připravována.

Dotčené subjekty, na které se má směrnice vztahovat, to staví do problematické situace. Povinnost nákupu emisních povolenek v rámci nového systému totiž začne platit od roku 2027, ale subjekty, které již nyní potřebují uzavírat dodávkové smlouvy na tento rok, postrádají potřebné informace. Kvůli chybějící české právní úpravě nevědí, v jakém rozsahu se zvýší jejich náklady, ani jaké formální podmínky zákon stanoví. Premiér Petr Fiala zároveň uvedl, že vláda usiluje o podstatné odložení účinnosti a revizi systému ETS 2, ale nelze předjímat, zda se tyto změny podaří v EU prosadit a zda k odkladu skutečně dojde.

Stav legislativního procesu k aktuálně projednávané novele zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů lze sledovat na webu Poslanecké sněmovny: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=697&snzp=1>.

Novela atomového zákona

Legislativní proces k novele atomového zákona, o níž jsme již dříve informovali, pokračuje. Na začátku září 2024 ji beze změn podpořil hospodářský výbor Poslanecké sněmovny.

Cílem novely je **zjednodušit a urychlit povolování staveb nových jaderných bloků**. Jedná se o nezbytný krok, neboť probíhající transformace energetiky a ústup od fosilních paliv bude vyžadovat řadu investic v energetice, přičemž investice do budování nových jaderných bloků budou zcela zásadní. Podle aktuálních plánů státu má ostatně jaderná energie, spolu s obnovitelnými zdroji, tvořit základ energetického mixu v České republice. Novela má také připravit ČR na nové jaderné technologie v podobě malých a středních modulárních reaktorů.

Novela má dále zavést nový institut **předběžné informace**, který umožní žadatelům požadovat od Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB) sdělení předběžné informace o tom, podle jakých hledisek bude posuzovat konkrétní žádost o vydání rozhodnutí nebo za jakých předpokladů lze žádosti vyhovět. Důvodem má být rychlý nástup technologií, přinášející řadu odborných a technologických nejistot.

Obecná účinnost novely je stanovena na 1. ledna 2025, s výjimkou některých ustanovení, která mají nabýt účinnosti až v následujícím roce. Průběh legislativního procesu lze sledovat například na webu Poslanecké sněmovny: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=702&O=9>.

za Advokátní kancelář KF Legal

Mgr. et Mgr. Jan Kořán

Mgr. et Mgr. Tomáš Martinec

Mgr. Aneta Grmelová

Ačkoliv přípravě tohoto legislativního přehledu věnujeme maximální úsilí, je nutné mít na zřeteli, že se i s ohledem na jeho rozsah a jeho informativní charakter nejedná o přehled úplný a vyčerpávající a Advokátní kancelář KF Legal, s.r.o. („KFL“) nenese odpovědnost za jeho úplnost a přesnost. Předmětný přehled nepředstavuje právní službu poskytovanou podle zákona o advokacii (č. 85/1996 Sb.) ani odbornou informaci nebo radu poskytovanou ze strany KFL podle § 2950 občanského zákoníku. Pokud máte k obsahu přehledu připomínky nebo jste v něm našli nepřesnosti či chybu, budeme rádi, pokud se na nás obrátíte.